

DIARIU POLITICU, COMERCIALE, LITERARIU.

(ARTICOLELE TRAMISE ȘI NEPUBLICATE SE VORU ARDE.)

Directoriul diariului: C. A. Rosetti. — Gerantul răspundătoriu: M. Caludescu.

Pentru abonare și reclamări se voru adresa la Administratoriul diariului D. C. D. Aricescu, Pas. Român No. 13.

Abonarea pentru districte de 152 lei
Șese luni 76 —
Trei luni 38 —
Abonamentele încep la 1 și 16 ale fie-cărui lune.
Ele se fac în districte la corespondinții dia-
riului și prin poste.
La Paris la d. Hallegrain, rue de l'ancien
comédie, 5; pe trimestru 20 franci.
In Austria la direcțiile postale și la agen-
țele de abonare, pe trimestru 10 foriori arginți
valută austriacă.

La eși în tôte zilele afară de Lunia și a doua-ți
după Serbătorila.
Abonarea pentru București pe an . . . 128 lei
Șese luni 64 —
Trei luni 32 —
Pe lună 11 —
Ună esemplariu 24 par
Iosciunțile linia de 30 litere 1 lei
Inscripțiuni și reclame linia 3 lei

Comuna Cătun, 5 Maiu 1863.
ROMANIA.

D-lor Membri ai Consiliului Comunei
Cătun.

La adresa d-stră N. 74 prin care imi cereți a ve responde contribuținea mea fonciară și personale pe trimestrul Aprilie, după ordinul No. 1071, ce ați priimitu de la D. Suptu prefectu, ve respondu că am aflatu târziu, aici la moșie unde locuiescu, că On. Camera Legislativă a votatu împlinirea contribuțiilor de ori-ce natură numai pe lunele Ianuarie și Fevruarie, și a declarat afară din lege pe ori-cine va ordina saă va per-cepte acele contribuțiuni și pe alte lune nevotate de dinsa; In necunos-țință daru de lucru amu fostu res-punsu contribuțiunile mele și pe lu-na Martie.

Vedendu inse acumu că aceste contribuțiuni mi le cereți și pe co-rintele trimistru Aprilie, suptu scrisulu, ca cetățenii și ca alegătorii alu Co-legiului directu de proprietari din acestu districtu, și gelosu pentru conservarea legiloru constituționale, ve respondu că nu me potu face călcătoriu dele-ge, și voiu sta intr'insa, cumu amu statu totu d'ana, refusandu respu-nderea ori-cării contribuțiuni pină cându va veni legea; saū pină cându me veți urmări și esecuta.

Primiți Domnilorū ect. ect.
Michail C. Athanasiu.

REVISTA POLITICA.

BUCUREȘTI, 1/10 Florariu.

Diariulu Economist are unu arti-culu in privința marelui ministru prusianu atatu de liberale și de constitu-ționale, in cătu totă Europa vorbesce astă-ți de numele seū, și cu tôte că nu inspiră uă mare admirațiune, mai cu sémă in Englitera unde nu prè suntu înțelese ideiele sale constituționale, dar precumu s'a vedutu s'a găsiu uă țără unde gloria sa n'a lăsatu se dormă pe ministrii și s'au silitu, se silescu a ur-

FOIȚA ROMANULUI

OMENII ONEȘTI.

PARTEA ANTIA.

(Urmare).

X.

A doua ți dup' acéstă serată, mi-culu betrauu, curatu, elegante imbra-catu, mai ca unu june de doue deci de ani, se presinta la Paulu Desolme.

— Domnule, îi dize elu, viiu se te rog se-mi faci unu serviciu.

— Domnule, îi respunde Paulu, după ce-ți oferi cu politețā unu scaun, n'am onore a te cunoșce; daru, de e în putința mea a-ți fi folositoriu seū agreabile, sum la ordinele d-v.

— Dacă e asiă ecă de ce e vorba, urmă betranulu. Am multu de lucru și încep a imbrăni. Așiu ave daru nevoiă de cineva inteligente care se-mi viia in ajutoriu. Am auditu vorbindu

— Voți No. de la 6 pină la 30 Aprile.

ma pasu cu pasu, și in fapte și in cu-vinte, pe marele ministru prusianu.

Diarielu nu prè suntu favorabilu a-cestui ministru, daru admiratori seī sciū forte bine că unu asemenea minis-tru de bronzu nu se turburā și nu se opresce in cale fiindu că opiniunil pu-blice i-a plăcutu a-i dice că merge in prăpastia.

Articululu despre care vorbimū, din Economist, începe cu aceste cuvinte: „Herr von Bismark începe a deveni uă ciumă publică, și termină cu acestea: „Herr von Bismark impinge la revoltā și înaintezā fără se se turbure pe uă cale din care numai uă e-șire este cu putință: pentru acéstă îi de-nunțiamū ca unu inamicu publicu alu pă-cii Europei.”

Diariulu L'Europe de la 1 Maiu a-re unu articulu datatu din London, in care citimū următoriele cuvinte:

„Ludovicu XIV — este adeverat — era omu care putea se intre in Par-lamentu cu cisme lungi și cu biciusca in mână. Daru, mai anteu Ludovicu XIV era Ludovicu XIV, și apoi, inso-lința sa avea celu puciu meritulu d'a nu fi sistematic. Dovedă este că in-tr'ua ți, tremurandu inaintea efectelorū mănii sale, aruncă bastonulu pe fer-estră, temendu-se d'a nu isbi p'unu gân-tolomū.”

„Herr von Bismark, care nu este „marele rege”, elu nu s'ar îngriji atatu.

„Dacă ministru prusianu voies-ce ca Europa se vorbescă despre din-sulu, s'ia in ori ce chip, atunci tre-buie se fliă mulțămitu. Aici, celu puciu, lumea se ocupă de faptele sale c'ua prodigialitate de desprețiu și de indig-nare de care, negreșitu, vanitatea sa nu se va turbura.

„Unu Ministru, socotitu constitu-ționale, se cutede a dice unei Adunări a Represintanțiloru poporulu: „Vomū face rebelulu și fără aprobarea noastră”; unu ministru invitatū, in puterea Con-stituțiunil, se fliă faciā la uă desbate-re care-lu privia, se alba împudința a declara c'a auditu totu dintr'ua came-ră vecinā, acestea suntu lucruri cari, in țera de unde-ți scriū se parū mon-struoșe și cu neputința. In Englitera, unu ministru care și-ar permite uă asemenea purtare, ar fi nu numai go-nitu îndatā din Camera și resturnatū de la putere, daru datu afarā din so-

de d-ta cu avantagiū, și dacă propu-nera ce vinu a-ți face d'a fi secre-tariulu meu îți va putè conveni . . . unu cuvintu va fi in destulu.

— Acéstă propunero imi convine din tôte punturile, afarā numai dacă ocupațiunile de cari imi vorbesci, ce-rindu-mi prè multu timpū, nu m'arū pune in neputința d'a-mi urma cur-sulu de dreptu.

— O! intrerupse străinulu, dacă n'ai alte obiecțiuni, îndatā ne vomū înțelege.

— Dorescu și eu.

— Imi vei dā doue ore pe ți și vei alege timpulu care-ți in conveni mai bine . . . Ei bine, primesci?

— Cu plăcere, și chiarū d'astăți sum la dispozițiunea d-v.

— Astéptā! astéptā, tre-bue se sciū retribuțiunea ce-ți potū dā . . .

— Ori care ar fi, domnule, intrerupse Paulu la rândulu seū, me voiū mulțāmi.

— Ba nici de cumū, ce dracu!

cietate, ca unulu care și-a perduțu titulu de gentleman.

„Cel nu era destulu se anunțe Camerei prusiane că voru merge fără dinsa și fără budgétulu seū? Nu era destulu se-i refuse ori-ce explicare ca-tegoricā in privința convențiunil inchi-iate intre Prussia și Russia, saū, cu alte cuvinte, ori ce controlu asupra politicei din afarā a guvernulu? Tre-buia ore se o trateze ca cumū ar fi fostu nedemnā de cuvintele ce tre-buescu pă-strate intre omeni de bunā companiā?

„Sperā ore in deliriulu vanitā-ții sale, se dovedescū lumii că elu are intrinsulu stofa unui alu doule Strafford? Daru aroganțā lui Strafford a fostu hola unui sufletu deosebitu; elu nu se cobori nici uă datā la insulte grosolane; și apoi, se scie unde l'a condusu, chiarū pe Strafford acea aro-ganțiā!

„Cea-a-ce e mai limpede in purta-rea ministriulu prusianu, este că avi-lirea represintatiunil nationale este uă afacere de sistemā. Intemeiandu-se pe flegma germanicā, elu socotesce fără îndouelā:

„Cā Camera prusianā va suferi tôte insultele care i se aruncā in faciā;

„Cā regimelu represintativu va că-dè prin acesta in disprețiu; că popo-rulu, citindū desbaterile in care depu-țatū suferā a fi tratatū cându ca sco-laru, cându ca subalternu, se va depăr-ta de dînșil cu indiferința, pôte cu desgustu!

„Ca vedendu-se unu rege capa-bile d'a invinge resistințele parlamen-tarie fără se aibā nici trebuința d'a al-gera la uă lovire de Statu, va întor-ce la cultulu forței brutale pe celu neo-tăritū și șliciosū;

„Cā alergătoril dupe funcțiuni atatu de numeroși in Prussia, se vorū grăbi a duce închinăciunile lorū la picidorele puteril celei mai cutedătorie;

„Intr'unu cuvantu, că instituțiunile represintative vorū muri de degrada-rea prin care suntū isbiti aceia in cari ele se personificā.

„Remāne a sci pinā la ce punctū ishānda acestel triste politice va fi in-lesnitā de răbdarea omenilorū cari su-ferū atâtea injurie. Economistulu îi com-parā cu copilū cari abia au trecutū de vlrsta in care bătăia devine nesuferitā, fiindū că pe lingā durerea fizicā s'a-daage simțimintulu unei umiliri mai

trebue se sciū fliă-oare din noi so-cotela noastră. Nu-ți voiu ascunde că-mi placī . . . și cređu că trei mil de franci pe anū arū fi uă sumā raționabile?...

Paulu negāsindū unu cuvintu spre a responde, se uitā la străinū cu gura căscatā, par'că i-ar fi dīsu: A! nu cumū-va ai venitū ca se ridi de mine?

Malițiosulu betrauu divinā cuge-tarea sea, și înțelegindū motivulu strimp-torării se-le, pāru că voiesce a o mări.— Dacă cređi că nu e destulu? dize elu elu c'ua deplinā bonomiā.

— Te înșeli, domnule, strigā ju-nele, imi oferesci de trei ori mai multu de cătu așiu fi cutedatū eu a cere.

— Nici de cumū, junele meū a-micū, acéstă este retribuțiunea ce dāu de ordinariu secretariulu meū, și de ore ce faci acea-ași lucrare, este dreptū se primesci acea-ași retribuțiune. Va se dīcă ne-amū înțelesū. La ce orā se te asteptū mēne?

— D-ta, domnule, otāresce acea-a care-ți convine mai bine.

impungătorie de cătu însă-și durerea fizicā. Este destulu a spune asprimea cu care este judecatā aici răbdarea a-retatā de deputatū prusianū. Acumu că-teva zile, Times oserva, c'unu tonū jumetate batjocuritoriu, jumetate tristū, că in Prussia, jumetate din omeni in-teliginți după ce au trecutū pe rândū prin mānele îngrijitoriulu oficiale de sco-lā, ale profesoriulu, ale sergintelu, se ducū a termina in vr'unū biurou alu guvernulu educațiunea lorū disciplina-riā, ș'adāogea: „Pentru ce avēndū la dispozițiunea lorū nisce caī atatu de blānți și inaintea lorū, uă cale atatu de netedā, acei-a cari tinū frinele suntū atatu de puciu iscusitū spre a perde totu d'ana drumulu, a băga in apă celu puciu doue rōte, ș'a se îngropa in noroiū. „Ecā ce aspre comparațiun, ce cugētārī amare destéptū aici înfā-cișarea, prè multu supusā, a represin-tanțiloru constituționale in Prussia.”

Fericitū Economist care dīcă că Herr von Bismark a devenitū uă ciumă pu-blicā! fericitū Times care declarū că ministriulu Bismark s'a îngropatū in noroiū, și ridi cu atla amarăciune de blāndulu și flegmaticulu poporū prusianu! Fericitū Englosi cari ve indignāți auđindū numai purtarea acestul ministriu, și ve mirați cumū camera n'a datū îndatā afarā pe ministriulu care a insultatū-o ne fiindū faciā la desbaterē!

Voi suntoți fericitū fiindū—că nu cunoșceți, se vede, uă țără care crede a avē unu regime constituționale, și in care ministriulu a desprețitū Adunarea, represintatiunea nationale.

Voi nu sciți, se vede, că minist-teriu lu din acea țără dclarā că nu voiesce a pune in lucrare voturile Adu-nării, că nu se supune la controlulu seū, că n'are trebuință de concursulu ma-ioritāții, remāne la putere chiarū in urma unul votu de neîncredere, decretā prin ordinațiā chiarū bugetele refu-sate de Adunare, și violēzā însă-și legea fundamentale stringindū impositē nevotate!

Ce cuvinte ați gāsiti voi ca seis-bitū asemenea acte, cându declarați de lucru monstruosū că unu ministru prusianu, invitatū se asiste la desbaterē, a dīsu c'ua auditu totu din camera vecinā!

Care ar fi desprețulu vostru pen-tru deputatū și omeni din țera care

— O! mie totu unā-mi face. Esti liberu de la 2 pinā la 4?

— Da.

— Ei bine, s'ia la 2 ore atunci... nu uita că te asteptū.

— Fiți sicuru.

— Pe mēne darū. — Și betranulu după ce strinse mēna junelu, eși.

Eșise, cându eroulū nostru își a-duse aminte că străinulu plecase fără se-i spui unde locuesce. Alergā in-datā după dinsulu.

— Domnule, domnule, me iertā, dize elu, in momentul cându străinulu, ajunsū in vestibulu, era se se cobore: ai uitatū se-mi dāi adresa d-v?

— Al este adeveratū, dize be-tānulu, și scoțindū uă cartā, o dede studentelu și plecā ridindū pe ascunsū.

— Ancā unulu prinsū dize elu frecāndu-șī mēnele după ce ajunse in stratā.

Elu făcuse uă faptā bunā.

Paulu, după ce-lu însoci pinā in pōrtā, se întor-se in camera seal Elu

ar suferi unu asemenea ministriu, cându pe deputatū și omeni din Prussia îi fa-ceți copii și caī blānți?

Ministriulu prusianu nu se tur-burā de ce se dīce impregiurulu seū, și merge nainte înfășuratū in despre-țitōria sa neppure, pinā va băga in noroiū și cele-l-alte doue rōte, ingro-pāndu-se de toū, după cumū dīce Times.

Acumu in urmă, in miquloculu des-bateril asupra proiectulu pentru reor-ganisarea armatei, unu deputatū, D. de Sybel a dīsu: „Cā dacă ministru rebelulu vorbesce de patriotisimū, va face bine a-și aduce aminte că dinsulu a aruncatū merulu discordiei inre, co-rōnā și poporū. Dacă d. de Roon voiesce pacea, s'o facā putinciosū prin retragerea sa.” D. de Roon declarā că dacă d. Sybel îlū acusā că n'are patriotisimū, acéstă este uă mare îndrāsnelū, uă aro-gante pretensiune; cuvēntulu germanū este *anmaassung*. Președinte Adun-ării îlū intrerupe și-i iē cuvēntulu. D. de Roon protestā și declarā c'are dreptulu se vorbescū ori cându și ori cumū va voi. Președintele dīce c'ar fi intreruptū și pe d. de Sybel, dacă acestū deputatū ar fi vorbitū după cumū aratā d. Roon, nu-l mai permite a vorbi și suspende ședința.

Les Débats condamnă chiarū tea-ria președintelui Camerei prusiane c'ar fi chiamiu la ordine p'unu deputatū care ar acusa pe ministri c'au violatū Con-stituțiunea, căci celū d'antēiu dreptū alu unui deputatū este se denunție tôte ac-tele pe cari le socotesce inconstitu-ționale.

Este de mirare cumū, in unele țore, ministri de rebelu nu prè voiescū a ținē socotela de formele pri-mite in desbaterile parlamentarie. Ne-greșitu că forța de care se vede în-congiuratū unu asemenea ministru, n'is-sullā acestū curagiū și disprețiu pen-tru formele parlamentarie, și d'ace-n-a pôte și ministru nostru de rebelu, generariū și comandante superioriū alu armatei, a dīsu represintanțiloru nați-onalū: „ați îndrāsniū.”

Camera Prusiei nu putea se indure fără s'isfiritū atata disprețiu din partea ministriulu Herr von Bismark, ș'atāte as-pre critice pentru flegmatica sa răbdare.

Ecā ce ne spunū cele din urmă scrii sosite din Berlin:

„Camera a făcutū unu proiectū de adresa care coprinde următoriele pa-
era rașiosū de bucuriā. 3000 de franci pe anū dīcea elu; asta ē uă avere. Bieta mamā! cătu o se fliă de fericitā cându va afla. — Darū cine pôte fi a-cestū betrandū, acestū bunū omū pare vine aici ca uă Provedința? — Nimicū mai lesne de sciutū, de orā ce am aci cartā sea.

Abi-și aruncā ochiū pe mica bu-catā de chārtiā velinā ce-i dedese ne-cunoscutulu, și atatu de mare fu su-prinderea lui Paulu, in cătu o lasā de-I cădu din mēnā. Nu se putea increde ochilorū seil!

— D. Primu președinte alū curții regale! . . In casa mea, mi-a strinsū mēnā! Sum scāpatū, fortuna mea este asicuratā; viitoriulu meū totū este aci, dīcea elu, și, in bucuria sea, nu putea stā in locū; āmblā in drépta și in stān-ga, ședea, resturnā tôte! . .

Se lucreze nu putea, n'era im-possible. Decā deschidea uā carte, iāndurile icū jucaū, literele luau forme stranie, fantastice, cari-lū amēțāu; elū era nebuņu.

sagie: Necutenitele căleări ale constituțiilor și politica ministeriului în afacerile externe, îndemnă Camera deputaților a ruga pe rege să depărteze persoanele, și mai mult încă, **SISTEMA** care amenință d'a duce țara la peire. Proiectul de adresă coprinde încă uă reviză retrospectivă a stării în care s'afă acum unu anu Prusia și dinastia, și cumu s'a schimbatu d'atunci și s'a periclitat în Germania și în străinătate acea situațiune. Camera deputaților nu mai vede nici unu mișlocu de înțelegere cu ministeriul și refuză d'a mai lua parte la politica actuală a ministeriului; daru va întrebuința toate mișlocele ce-i dă Constituțiunea spre a evita celu pucinu unu rebelu suptu domnia sistemei actuali. Regele se stabilescă dreptulu constituționale și se desfășiore erăși mindrul drapelu alu puterii și unirii naționali.

„Se stămu bine, se stămu cu frică. Se luăm aminte. I.

London, 13 Maiu. În mișloculu unei conversațiuni scurte asupra pretenției neînțelegeri a d-lui Odo Russell cu comandatele superiori franceze în Roma, Lordul Palmerston dice: *Conformu cu raporturi demne de credință se organiză acum uă teribile bandă de tihari în contra Neapoli, Autoritățile franceze sunt răspundătoare pentru aceste manoperi, căci autoritățile papali sunt numai nisece simple păpușe ale acestora.*

— Citim în ziarul *Morning Post*: Repräsentanții puterilor protectori ale Greciei voru suscrie în curind aci (la London) protocoalele atingerii de nouu rege. Cestiunile de căpeteniă, cu excepțiunea unor amenunțe financiare, sunt regulate. Succesorii regelui voru avé a priimi religiunea greacă. Bavaria se va invita espresu și formale la conferință, pentru abdicarea sa; unu refusu la această invitațiune va remâne fără efect.

Berlin, 13 Maiu. Comisiunea pentru regularea afacerilor camerei a luat în unanimitate deciziunea: Camera se bine voiască a declara: 1). Că președintele pōte intrerupe pe ori care oratori, și pe ministrii; 2). Că prin uă asemenea intrerupere nu se vatemă de locu dreptulu constituționale alu ministriilor, d'a fi totu d'ua ascultați; 3). Că din contra este contrariu constituțiunii, dacă ministrii voiesc arbitraricesce a face presiunți loru atârnată de condițiuni; 4). Că, prin urmare, camera nu pōte incuviința cererea espresă în epistola ministeriului. Partita progresului a decis în unanimitate ridigerea unei adrese asupra situațiunii țerei, făcută dupe propunerea d-lui Virchow și modificată de bărbați de încredere luați din ambele mari fracțiuni. Centrulu stingu s'a pronunțat mai în unanimitate în contra imediatei trimeri și voiesce mai înteu a se resolve cestiunea de ordine în litigiu. Partita progresului persistă însă și a-și infăcișiatu propunerea.

Viena, 13 Maiu. Imperatul a acordat amnistia tuturor acelor persoane din Transilvania, cari au luat parte la evenimentele anilor 1848 și 1849 precum și la comploturile sau alte crime politice de la 1853 și cari în urma acestora au fostu condamnați

XI.

La doué ore precise a două zi, eroulu nostru, în fracu și cu legătură albă la gitu, străbătea uă curte mare pătrată și suia încetu una câte una treptele unei imense scări balustrată. Ajungind la capetulu iei, elu se epri, păru a cugetă unu momentu, apoi scuturand răpede cugetarea ce părea a-lu preocupă, rădică ciocanulu de bronzu pe care unu capu de satiră ilu ținea în dinți, și bātu tare cu dinsulu. Ușia se deschise îndată. Unu băiatu de vre 25 séu 26 ani, cu haină oliviuă (măslini-nă) constatată cu nasturi mari de océlu se aritá.

— Ce dorește domnu? dize elu.

— Doresc a vorbi d-lui președinte, respunse Paulu.

— Domnul are uă scrisoriă de audiință?

— Nu, daru d. președinte mi-a dat uă fatlinire pentru astăzi la doué ore, și trebuie se m'astepte.

la diferite penalități; nu numai sunt grațiați de restulu penalității, ci și de toate urmările legale ale sentințelor judiciare respective.

CUMU STĂMU ȘI UNDE MERGEMU?

III.

(Vezi No. de la 5 Maiu)

Amu terminat în articolulu precedinte partita financiilor și venim acum la partita: „administrațiunea internă.“ Cu cătu înaintăm cu catagrafia noastră, cu atât găsim lucrulu mai greu, mai obositoru, și; dacă n'amu fi obligați a ajunge la bilanșulu generalu, precum amu promis cititorilor nostri, amu lăsa inventariulu acesta și ne amu căuta de trebă, căci calea pe care imblăm e alunecă și spinosă și n'avem dorință a ne face pensionari ai Statulu; preferim a plăti noi chiria pentru locuința noastră și a îngriji înșine de nutrimentulu nostru.

Centralizațiunea este ideia predominantă a administrațiunii noastre. Nu vomu tăgădui avantajele ce infăcișează acesta sistemă, daru nici nu ne putem ascunde desavantajele iei. Nu negăm de locu puterea centralizării, care, prin unitatea acțiunii face fărâș Statulu, daru care prin abuzulu său, prin trecerea peste limitele sale, paralisă totă acțiunea autonomă a provinciilor, omoră spiritulu comunale atât de necesariu pentru adevăratulu progresu, pentru libera dezvoltare a națiunii. Franca este statulu cel mai centralizat, și, cu toate acestea, guvernulu său a recunoscut prin legiunea de la 25 Martiu 1832 defectele acestei sisteme, făcend uă distincțiune între centralizarea guvernamentale și cea administrativă. Acea lege începe cu următoarele cuvinte:

„Considerand că, de la căderea imperiului, abuzurile și esagerările de totu felulu au desnatat principiulu centralizării noastre administrative, supstătuind acțiunii prompte a autorităților locali, formalitățile întârziătoare ale administrațiunii centrale; considerand că se pōte guverna de departe, daru nu se pōte administra bine, de cătu d'apropu; că prin urmare, cătu este de importantă a centralisa acțiunea guvernamentale a Statulu, atăt de necesariu a descentralisa acțiunea curat administrativă...“

În aceste cuvinte ale legiuitorulu se exprime totu avantajulu și totu desavantajulu centralizării; ele facu uă distincțiune între centralizarea guvernamentale și cea administrativă, și ne aritá foarte bine că se pōte guverna de departe, daru nu se pōte administra de cătu d'apropu. Convențiunea noastră, care încă pină acumu ne ține locu de constituțiune a consacratu același

— Al altu ceva... dize lacheulu. Bine voiesce daru a intră, domnule.

Paulu intră.

— Urmăză-me, domnule, urmă servitoriulu după ce mai antiu închise ușa. În capetulu unu lungu șiru d'apartimente, prin cari trecu răpede, ajunseră în uă mică cămeruță pătrată, ce era și vestibulu și anticameră.

Astă cămeruță eră pardosită cu lăspeți de marmure albă și negră. Mobilarea sea se compunea d'ua banchetă de frasinu alb acoperitu cu catifea săpată, și de câte-va scaune de trestia de cea mai mare simplicitate.

— Acum dacă domnu voiesce a-mi spune numele său? dize servitoriulu.

— Paulu Desolme, respansé junele.

— Bine; ședți unu momentu; me voi întorcu.

Paulu n'avu timp a i se uru. Ușa pe care eșise servitoriulu se deschise îndată.

Elu fu introdus.

Betrănul, vedindulu, se sculă,

principiu alu descentralizării administrative, dicand în articolulu 46:

„Instituțiunile municipale, atăt ce le orășienesci, cătu și cele rurale, voru dobîndi totă dezvoltarea cătu coprinde stăpînările acestei convențiuni.“

În ajutorulu opiniunii noastre mai vine și unu autoriu franceze, a cărui părere face autoritate. Domnul de Tocqueville dice în operea sa „De la démocratie en Amerique“ următoarele cuvinte:

„Centralizarea este unu cuvintu a-desea repețitu în zilele noastre și, în genere, mai nimene nu caută a petrunde, a precisa înțelesulu lui. Sunt doué feluri de centralizare forte deosebite, pe cari trebuie se le cuoscem bine. Esistă interese comuni tuturor părților națiunii, precum formarea legiloru generali și raporturile popululu cu străinii, și esistă altele speciale, proprie numai unei părți a națiunii, ca, spre exemplu, întreprinderile comunale. A concentra la unu singuru locu, sau într'ua singură mână puterea d'a dirige cele d'anteu este a fonda cea-a ce voi numi centralizarea guvernamentale; a concentra însă în acelu-ași chipu puterea d'a dirige pe cele d'altu douile, este a întemeia cea-a ce se pōte numi centralizarea administrativă. Se găsesc, fără îndoielă, ore cari puncturi, în cari aceste diferite feluri de centralizare se întîlnesc, se confund imprevună; daru, privind în parte obiectele ce sunt de domeniulu fiă căreia din ele, este lesne ale distinge. Se înțelege centralizarea guvernamentale dobîndesce uă mai mare putere, cându se împreună cu centralizarea administrativă. Atunci omenii se deprind a face apstracțiune completă de voința lor, se deprind uă ascultarea, cu supunerea nu uădată și asupra unu punctu, ci totu-d'aua și asupra tuturor puncturilor. Centralizarea atuncu, nu numai le supune prin forciă, ci le subjugă prin deprinderea lor; le izolază, luand câte unulu din mulțimea comune. Aceste doué feluri de centralizare își dau unu ajutoru reciproc și mutuale, se atragu una pe alta, daru nu-mi vine a crede că sunt atăt de nedespărțibili. Suptu Ludovicu XIV Franca a vedutu cea mai mare centralizare guvernamentale ce a pututu esista v'ădată, fiindu că același omu, care făcea legile generale și avea puterea d'a le interpreta, represinta pe Franca în esterioru și lucra în numele iei. „Statulu sunt eu“, dize elu; și avea cuvintu s'o dăca. Cu toate acestea suptu Ludovicu XIV esista multu mai pucină centralizare administrativă decâtu esista în zilele noastre. — Astăzi vedem uă putere,

veni înaintea lui surfindu, și-l dize întîndindu-i mâna:

— Al ecă-te, junele meu amic; esti esact, pre bine. Ședți și se vorbim.

Paulu salută și șed.

— Mi-ai părutu camu surprinsu de visita mea de eri, și dize betranulu c'unu aeru jucos. Înțeleg, și cu toate astea nu trebuie de locu se te miri. Ca și d-ta am fostu june, și ca și d-ta am întîlnitu pe ici colu, în calea mea, câte-va anevoinție, pre cari amu reușitu a le învinge, se înțelege, daru nu fără greutate.

La începutulu carierei mele, neavind uă pe nimine spre a me conduce și a-mi servi de rașim, lipsitu de sprijin și de avere, mi-a trebuit multa bărbăție, stăruință și pașință mai alesu, spre a nu renunța la luptă în facia pedicelor ce, la fiă-care pasu, se rădicau înaintea mea. Și încă pōte n'asii fi reușit a le învinge fără uă împingătură extraordinară, care, dându-mi mișloculu d'a pune piciorulu

„Englitera, unde centralizarea guvernamentale este adusă la unu gradu forte înalt: Statulu pare a se mișca ca unu singuru omu, prin simpla sa voință rădică mulțimi numeroșe, a duna și transportă unde voiesce greutatea puterii sale. Daru Englitera, care în timpu de cincideci de ani, a sevriștu lucruri atăt de mari, n'are uă centralizare administrativă.“

— Cătu din parte-mi nu pot înțelege, că uă națiune pōte trăi, și mai cu sémă pōte prospera, fără uă puterică centralizare guvernamentale, daru cređu că centralizarea administrativă nu pōte avea altu rezultat, decâtu d'a moleși poporele, cari se supun ei, fiindu că are permanența tendință d'a impucina în centrulu loru spiritulu cetățienesc. Este adevăratu că centralizarea administrativă ajunge a împreuna, la uă epocă ficșată și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pōte contribui de minune la mărirea unu omu, daru nu la prosperitatea dănită și la unu locu determinat, toate puterile disponibile ale națiunii, daru este vetemătoria la reproducțiunea puterilor; prin centralizarea administrativă națiunea va triumfa mai lesne în ziua luptei, daru îndelungu va perde puterea sa; ea pō

Înaintea ochilor, Franca însăși a recunoscut că dacă centralizarea guvernamentală este bună și necesară, centralizarea administrativă nu poate fi de câtă vetemătorie. Și câtă de mare a fost centralizarea Franței, totu n'au încetat provinciile și orașele lor d'a-și păstra însemnătatea și caracterul lor distinctiv; Bordeaux, Lyon, Marseille, Strasbourg, Boulogne n'a abdicat nici uă dată, de și Parisul concentră în sine comerțul, industria, artele și științele. Nu este numai uă datorie de recunoștință, este și un act politic a reda Iașianilor uă parte celă pucini din ce a sacrificat principiului uniunii.

În genere, dacă vom uă adevăratul progres, trebuie se dăm instituțiilor municipale totă întinderea și dezvoltarea compatibile ca starea noastră socială; se mănșim centralizarea guvernamentală, dară nu centralizarea administrativă, care nu poate fi de câtă vetemătorie, se dăm comunilor și districtelor autonomia lor.

N'avem trebuință a areta cu deamăntul tôte desavantajele ce aduce cu sine această stare a lucrurilor: guvernul care nu vede în prefectul Districtului de câtă ună aginie, un instrument politic, nu se preocupă de loc, dacă posedă calitățile necesare pentru un bun administrator, totu ce-i cere este devotament și susținere la ordinele puterii centrale; prefectul se fiă un instrument docile al guvernului. Pră pucini se ntrăbă, dacă cunoscă districtul ce este chemat a administra? dacă a studiat trebuințele și resorșințele, moravurile și obiceiurile locuitorilor? dacă scie a câștiga încrederea administrațiilor se? dacă posedă și bună voință și capacitate spre a împreuna în armonie elementele diferite și adesea ostile și a le conduce la un scop comun? Dacă posedă înțelegerea morale atât de necesară unui bun administrator? D'aci rezultă neapărat că, în genere, forțe pucini din prefectii de districte cunoscă districtul lor și nici nu le este cu putință a dobândi acea cunoscință, fiind că, cându abia a început a se familiariza cu misiunea sa, se vede scos sau strămutat într'un alt district și silit a re-ncepe din nou studiul său. Deșă schimbare a ministerelor în cei cinci ani după urmă a cauzat uă schimbare și mai deșă a prefectilor de districte, astfel în câtă a ajuns uă excepție ună prefect, care a ramas un an la postul său, cunoscem prefectii de districte, cari au cheltuit mai mult de câtă tôte apunțările lor pentru neconțințele strămutări de la un district la altul cari numai în chiriță casele lor de locuință de câtă cu luna, sunt alți, cari s'au ruinat, s'au înecat în datorie, creșind de datoria lor a representa cu demnitate guvernul, a face cheltuieli indispensabile la sprijinirea autorității lor. Fiecare ministru de interne a trimis omenii se ca prefecti la districte omenii devotați lui, în care avea încredere într'un prefect, cu atât mai deșă se strămută, căci ministrul îl permută la acelu district unde avea momentan mai mare trebuință d'un om cu totul devotat. Și fiind că Domnul ministru avea astă-și trebuință d'un om devotat, în cutare dis-

trict și mâine în cutare alt district, a rezultat că tocmai omenii cei mai devotați au fost espusi celor mai dese permutări. Se înțelege că interesele districtelor au fost reu căutate, sacrificate scopurilor politice ale guvernului și nici n'a putut fi altfel, căci prefectul, mai cu sémă în timpul alegerilor, nu putea a se ocupa de acele interese locale.

Închidem aci parța „Administrația internă” și lășăm pe cititorii nostri a compara activul și pasivul. Dacă vor uă găsi că pasivul covârșese activul, voru recunoșce înșă că și în acea parță, cunoscința reului ne arită remediul, descentralizarea administrativă, prin care pasivul se va preface într'un activ.

Winterhalder.

Jurisdicțiunea Consulară.

XII.

Ore guvernul lui Michai Sturda, și-au dat sémă de mărimea crimei ce desevarșia cându prin un simplu ofițiu, strada pe criminali străini, spre pedepsire, în mânele străinilor, cându trâmitea sentințele tribunaliilor noastre spre executare în străinătate? Ore gândit-au acelu guvern, la glasul necorupt al istoriei, celă pucini, dacă n'ia păsă de opinia publică? Eacă nisce întrebări, la cari, de ni s'ar uă pune, ne ar uă fi peste putință a responde. Numai nemuritorul Dante, i-a fost dat de sus a străbate, a se premba prin infern. Noue nu. În timp modern, minuni de aceste nu se pră fac.

Spre a vedea, spre a măsura mărimea violațiunii ce facu guvernul regulamentariilor legilor ce gerăză materia ce ne preocupă, cititorii nostri voru bine voi a ne însoi la uă analiză ce vom uă face cu scalpelul dreptului, singurul instrument ce nu minte într'un studiu de natura celui nostru. Este bine, este uă datorie chiar, a cunosc greșele și reuțările predecessorilor nostri a apăsătorilor și tiranilor nostri, ca așa se ne ferim de a nu căde victima lor.

Am uă știu într'unul din articolele trecute, că străinii n'au nici un drept d'a cere statornicea de tribunali particularie în favoarea lor, comisuni particularie, sau că procesele lor se fiă judecate a priore; în fine că nu pot uă eși din limitele dreptului comun. Sperăm a dovedi această. Eacă cum.

Cându tribunalele noastre va fi fostă competență, fiă după natura lucrurilor, fiă în conformitatea convențiilor, espresse sau tacite, cându străinul va fi fost ascultat după formele țerei, și, asemenea pământianilor, i s'au deschis căile apelului în casu de nemulțumire și permisiune a legii; cându casul va fi cerut a se judeca definitiv după legile țerei, sentința trebuie a fi privită ca făcind lege între parți, într'un chip irevocabil.¹ Astă-fel, străinul în contra căruia se va fi dat sentința această, este totă atât de pucini îndreptățit a se adresa către suveranul său pentru a cere reforma ei, pre câtă este și acesta în dreptu a-l uă asculta, cerind în esamenul său dreptatea aplicațiunii legilor țerei în privirea faptului asupra căruia existe deja uă otărire pronunțată. Consecința firească a acestui principiu este că nu poate aparține, nici de cum, unei puteri străine de a admite un al doile proces asupra aceleiași cauze,² eru celă ce o intență, este respinsu în tôte țerele prin excepția rei judicatee, fiă sentința pronunțată în contra unu supus al țerei, fie în contra unu simplu domiciliat.³ Ceva mai mult. Mai

¹ Tratatul de comerț între Franca și Hamburg, 1769, art. 9 reinouit în 1789. — Martens drept. gint. I. III. ch. III § 93. — I. A. Ferd. Haas, dis. de effectu exceptionis rei judicatee in territorio alieno. Göttingae 1791; Vattel, liv II, chap. VII, § 84. — Martens, D. G. I. III. ch. III, § 94. — Același.

Înainte de a se fi judecată cauza, judecătoria a căruia jurisdicțiune se va fi recunoscut de către ambele părți, este în dreptu a o mănșine, pedepsind pre acela care cu disprețul ei, ar voi se se adreseze încă la ună judecătoria străină. Acesta încă trebuie se respingă pre celă ce se adresează către dănsul. Toți cei ce posedă cele mai elementare principie de drept, știu că executarea unei sentințe pronunțată într'uă țără străină asupra persoanelor sau bunurilor coprinse în jurisdicțiunea unu tribunale, nu poate fi executată de un alt suveran, de câtă în urmarea unor convențiuni încheiate între Statu suverane amice sau confederate. Și convențiuni de aceste nu se încheia de câtă prin stipularea unor beneficii reciproce, și cu deplina cruțare a tuturor legilor fundamentale ale țerei. Multe și mari considerațiuni de amiciță, de vecinătate, de convenție reciproce mijlocesc pînă se viă staturile la această. Cări erau convențiunile, de firea această, ce încheiașă guvernul lui Michai Sturda cu staturile vecine? Și de n'au încheiatu, nu vedea el că strădind pe criminali străinilor, cererea de dosare și sentința, făcută de acestia, nu era de câtă uă simplă formalitate, pulbere în ochi, eru nici de cum uă procedere către execuțiunea sentințelor noastre?

Numai reua voință, numai inoranția chiar și-a abecedeului juridic, au putut face pe un guvern, se uite că executarea unei judecăți, fiind un act de autoritate publică, principiul independenței staturilor cere ca nici un act de această natură, se nu pōtă fi făcut de uă putere străină fără consimțimintul său. Înșă, relațiunile de bună amiciță, cum dășeram, considerațiunile de folosință și conviniția reciprocă, au făcut se se admită excepțiuni la principiul neexecutării judecăților într'un Stat străin. Excepțiunile se statornicesc prin tratate între națiuni și națiuni, sau prin legile unu Stat, ce consacra principiul reciprocității, sau, în fine, prin simplul usu. — În totu casul înșă, aceste excepțiuni, nu se întind pînă la aceea de a autoriza curat și simplu, exercitiul unei puteri suverane străine în statul unde se face execuțiunea. — Acesta ni-se pare, a o fi dovedit în destul d. fostu Jurisconsult al Moldovei Papiu; Acesta rezultă și pentru Austria, din chiaru testul art. 36 alu codicii sale penale care rostescă apriat: sentințele penale, pronunțate de autorități străine, nu se voru execută nici uă dată în Austria. Și Austria are dreptate din punctul de vedere alu propriei sale conservări. În adevăr nici un stat n'au consimțit a suferi ca, în teritoriul său, execuțiunea unei otăriri străine se se facă în virtutea singurei autorizațiuni a judecătoria ce au pronunțat-o. Pretutindine statul a rezervat propriilor se judecatori puterea de a ordina această execuțiune. Legislațiunile diferitelor staturi diferesc numai asupra întrebării de a se sci: dacă judecătoria locului execuțiunii are a acorda autorizațiunea lui, exequatur, după uă simplă rechetă sau comisiune rogatorie, sau ca se o de dupe revizuirea fondului contestațiunii?

Cându cineva se îmfacșeză la un tribunale și-i cere executarea unei sentințe străine, ceă altă datorie a acelu tribunale este de a esamina dacă judecata cuprinde, sau ba, dispozițiuni contrarie suveranității națiuni, în altă căria teritoriū execuțiunea va se aibă loc, sau intereselor acestei națiuni, sau în fine dreptului public alu statului; și numai în casu de respuns negativ asupra tuturor puncturilor acestora, tribunalele ordină execuțiunea. Cu atât mai greu se va libera acestu exequatur în materie criminală, ude casul înfăcșiază un interes mai mare. Ori cum, părțulu n'au consimțit, celă pucini se presupune, că n'au consimțit, a fi judecat de tribunale ce i-l uă cendannat. Ori, dacă, au consimțit, protestă în contra încheiașii judecătorilor, în contra formei procedurii? Pōte că are greșala, dar pōte și dreptate. Cine are, cine pōte fi judecătoria? Nimine în țără unde au

refugit el, sau unde l'au trdat un guvern național. Așa dară putem conchide ca sentințele nostre trâmise în Austria, Russia, sau ori unde aiurea, nu se voru executa, fără uă convenție prealabilă și întru câtă voru existe împiedicările pe cari le-am uă anunțat.

Atăta pentru executarea sentințelor.

Dacă venim la tradițiunea criminalilor, putem afirma, bazați pe cele antăi somități juridice, că nici un stat liber, nici un stat ce are un guvern, uă estinșia propria a sa, nu pōte fi obligat a consimți la tradițiunea unu criminal sau a unu prevenit criminalicesc, după cererea unei puteri străine, fiă acestu criminal supusul Statului căruia se face cererea, sau supusul și chiar atașatul în serviciu puterii reclamante; sau, în fine, supusul unei a treia puteri, chiar și cându judecata ar fi fostă pronunțată. „Sunt staturi, dice Martens, ca Franca, Russia și Marea Britania, cari refușă într'un chip constant, cereri de tradițiune, a-fară de singurele casuri înscrise în tratate excepționale. Tradițiunea priurilor nostri supuș ce ar fi comisă uă crimă în străinătate, nu se acordă, nici uă dată, exceptând casul înscris în tratate. Strādarea străinilor, ce uă comisă uă crime la noi, de asemenea se refușă generalmente.”

În adevăr, era un timp cându opiniunile publicistilor era împărțite asupra chestiunii de a sci dacă tradițiunea persoanelor acuzate de crime comisă în limitele teritoriului unu Stat, este obligatorie pentru statul unde aceste persoane au căutat un refugiu. Unii din scriitorii susțină că tradițiunea în acestu casu este obligatorie pentru națiuni chiar și cându n'ar exista vre uă convenție speciale. Astă-fel uă opiniunea lui Groțiu, Burlamaqui, Vattel, Rutherford, Schmelzing și Kent. Dar alții, cari au isbutit a face teoriile lor uă înțelese și primite de tōtă lumea, precum sunt Puffendorf, Voet, Martens, Kluber, Leyser, Kluit, Saalfeld, Schmaltz, Mittermaier, Hafer și Wheaton, dovedesc că trebuie uă convenție speciale pentru ca un Stat se fiă ținulu formale de a acorda tradițiunea ce-i cere un alt stat. De nu, tradițiunea, remăne supusă în totu d'anna la aprefiațiunea și convențiile Statului căruia se cere. Invețiatul Mittermaier priveșce în însuși faptul, existenței atōr tratate speciale, privitorie la această materie uă probă conchidătoare, că nu înfăcșiază printre națiuni un usu general care se constituă, asupra acestui punctu uă obligațiune perfectă, și care se aibă puterea de dreptu internațional, propriu dășu. Pînă și în sistema staturilor confederate, precum în Germania, America de Nord, această obligațiune este mărginită la condițiunile stipulate în pactele federali.

„În tratatele ce stipulează tradițiunea persoanelor urmărite sunt conđamdate pentru crime, sunt pășite ori cari regule, mai cu deosebire de cătră guvernele constituționale. Regulele mai principale suntu: că Statul nu trebuie se acorde nici uă dată tradițiunea propriilor se naționali, nici pe a persoanelor condamnate, sau urmărite pentru crime politice, sau curat locale, nici pentru delictes, ușiore; ce trebuie se acorde numai pe ale acolor refugiți ce suntu supuș lovirii condamnării și urmăririi pentru crime grave și de dreptu comun.”¹ Eru tradițiunea de cătră un Stat a desertorilor militari al altu Stat, depinde de eaș de convențiunile speciale dintre amendou Statu-urile.²

Țerele nostre, au încheiatu, în epoca Regulamentului, dou convențiuni cu guvernele crailor Galitiei și Lodomeriei, și alu Principatului Transilvaniei, pentru strădarea desertorilor. Cea 1-ia fu încheiată de Moldova la 4 Genariu 1838. Cea d'ua două de Muntenia la 1842. Convențiunea munteneșă

¹ Foelix, Traité du droit international privé No. 319 si segg. — Wheaton, El du droit int. Ed. III, l. I, pag 139 Kluber, de des. gens, partea II, titulu I, chap. II, § 64 și 65.

² Martens, acolo, § 101.

³ Octolan, Regles internat de la mer, § I, p. 340 și 341.

⁴ Wheaton, op cit cap II § 15 vezi numeroșele autorități pe care se basază acesti scriitorii.

că, ni se pare mai conformu cu drepturile țerei, cu legile progresului și a le perfectibilității, cu epoca în care se încheie, căci coprinde un articol în temeiul căruia fiă care din părțile contractanți își rezervă dreptulu de a desface acestu pactu anunțându cea-l altă parte cu un an înainte. Guvernul Austriei au și făcutu usu de această facultate îndată dupe punerea în lucrare a Convențiunii din 1/10 Augustu 1858. Convențiunea Moldovană din 1838, nu prevede casul resiliatiunii. — Urmăză dară ca acestu pactu se fiă perpetuu, și îngageză și pe generațiunile viitoare? Pōte că s'au schimbat timpii, trebuințele, pozițiunea politică a țerei; pōte că condițiunile promise și acceptate la 1838, suntu pră onerose pentru țără, astăși, cum și suntu, — căci dacă ne-ar ierta loculu am demonstra pînă la evidință că cu interpretarea posterioră dată de guvernul Austriei, literoi și spiritulu acestei convențiuni, s'au făcut din guvernul Moldovei un adevărat gendarm de poliția austriacă; era din Convențiune, care avea la început un scop cu totul mărginit, determinat: strădarea desertorilor și vagabonșilor, s'au făcut un instrument de persecuțiune și prigoniri politice, precum se vedea în evenimentele de la 1849 și supu ocupațiunea de la 1848.

Curtea noastră de casațiune, țindu sémă de cantitatea principiilor de drept, de călcările flagranți ale autonomiei și legilor locale, enunțate mai sus, au casat și eliminat de prin sentințele instanțelor judecătorești de peste Milcov ce iau venit înainte, claușă strădării criminalilor străini, spre a-și primi pedepsa peste otării. Astăfel se întimplă cu otăriile desființate acum curți principiare din Iași, pronunțate 1 asupra a dou supuș rusesci, condamnate la morte pentru ucidere și 2 asupra unu supus austriac condamnata la morte eșăș pentru ucidere Concluziunile d. Procuratoru Papiu, au fost aceleși din naintea ministeriului justiției din Moldova, (veđi art. din numerul trecut.) Curtea unindu-se cu aceste concluziuni, Avind în vedere § 19 din codica penale a Moldovei,

Considerând că cele otărite de curtea criminală, ce pedepsă condamnărilor în procesul menționat se se executa Rusia, (sau în Austria) de unde suntu ei, nu este fondată pe nici uă dispozițiune legislativă a țerei;

Considerind că Curtea principiară, adoptand otărirea curții criminală, nu numai că a contra-venit § 19 din cod. cr. a Moldovei și nesușțindu-o pe nici un temei, de lege a dat uă otărire nemotivată în această privință;

Avend în vedere alineatul III de sub art. 37 și art. 13 din legea cerții de casațiune.

Casăză, în interesul legii otărirea curții principiare, (sau, după art. 63, eliminăz dispozițiunea otăriri în câtă privește strădarea culpabilului și o declară ca cum n'ar fi fostă și fără nici uă putere, spre scopu de a se aplica pedepsa în țără, după legile țerei, fără a se mai trâmte procesulu la altă curte.

Așa dară etă uă jurisprudență pusă. Se sperăm că ea va fi constantă, și ca Tribunalele și curțile nostre, mai virtosu cele de peste Milcov, voru sci a se ține de dănsa; că adevărulu vorbindu, acolo oficiulu lui Michai Sturza, pentru strădări, încă are putere de lege. I. M.

Cu deosebire următorului considerante, forțe interesante, intercalat acuma: „Considerand Pravila legilor imperatesci și bisericesci unde la Giova 259 stă scrisu. Răpituri se cētă în fiă ce locu unde ilu voru prinde. Cum s'ar dice un om ce va răpi vre uă miare de cinste din cetatea din Tirgoviste, și o va duce la Brașova în țera ungară sau la Moldova, dupe aceea și se va prileji se-lu prindă aici sub ținutul Tirgovistei atunci acela se va pedepsi de la Domnul munteneșu, eru de se va prinde sub ținutul Brașovului sau alu Moldovei, eru se va pedepsi de la biraturulu loculu același și atunci nici domnul din țera munteneșă nu i se cade se-lu trimieți acolo de va fi ungaru, sau Sasu, se u Moldovean răpituriu la județulu de la Brașov sau la Moldova, nici oblădnitorulu acelu locu spre domnul țerei munteneșă dacă va fi muntenu. numai ce se cade se adevereze judecătoria cu martori, omeni de credință, cum răpituriu, atunci se va pedepsi și nu-lu va mai trâmte aiurea ș. c. l.”

